

Pedagogisch Beleidsplan CK De Herberg BronKids

Inhoudsopgave

1. Missie, visie en doelstellingen	1
Voorwoord	1
1.1 Missie en identiteit	1
1.2 Visie	1
1.3 Pedagogische hoofddoelstelling De Herberg	2
1.4 Een goed pedagogisch klimaat	2
1. Bieden van fysieke en emotionele veiligheid	2
2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie	3
3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie	4
4. Overdragen van waarden en normen	4
1.5 De pedagogisch medewerker	6
1.6 Selectiecriteria houder kleinschalige kinderdagverblijf De Herberg	6
2. Praktische invulling van missie, visie en doelstellingen	9
2.1 Contactmomenten	9
Intakegesprek ouders	9
Wenmoment	9
Evaluaties	10
Brenge- en haal gesprekken	10
Klachten	10
Ouderinspraak	10
Beleid ten aanzien van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling	10
2.2 Dagelijkse praktijk	11
Dagindeling	11
Eten en drinken	11
Hygiëne en zindelijk worden	11
Zieke kinderen en medicijnen	11
Opvallend gedrag	12
Spelen bij de BSO	12
Inspraak van oudere kinderen	12
3. Stimuleren van de ontwikkeling van kinderen	14
Kleuter: 4-5 jaar	14
Schoolgaand kind: 6-12 jaar	15
Bijzondere activiteiten	15
Buiten spelen	15
4. Praktische zaken	16
Groepsgrootte en BKR	16

Wennen	16
3-uursregeling	16
Vierogenprincipe	17
Gebruik maken van extra opvang of dagen ruilen	17
Stagiair(e)s en vrijwilligers	17

1. Missie, visie en doelstellingen

Voorwoord

In dit pedagogisch beleidsplan worden theorie en praktijk aan elkaar gekoppeld. CK De Herberg locatie BronKids wil goede kwalitatieve kinderopvang bieden. In het eerste gedeelte van dit plan is uiteengezet wat CK De Herberg daaronder verstaat en wat haar missie is. In het tweede gedeelte zal benadrukt worden hoe we in de praktijk de missie en doelstellingen kunnen uitdragen. In het derde gedeelte staan ideeën voor spelletjes en activiteiten die met kinderen gedaan kunnen worden.

1.1 Missie en identiteit

CK De Herberg ervaart een belangrijke missie in het bieden van kinderopvang. In de vorm van een kleinschalige kinderopvanglocatie wordt flexibele, betrouwbare en christelijke kinderopvang geboden aan kinderen. Dit christelijke aspect van de opvang is voor CK De Herberg het kenmerk van de door haar geboden diensten. Het betekent dat we op onze kinderopvang de Bijbelse normen en waarden en een christelijke levensstijl uitdragen. Dat mens en dier en milieu met respect tegemoet getreden worden. Dat een relatie op basis van vertrouwen voor ons vanzelfsprekend is. Bij de kinderopvang heerst een klimaat waarin kinderen zich veilig en prettig voelen en waarin ze gestimuleerd worden om te spelen, te ontmoeten en zich te ontwikkelen. De locatie voldoet aan de wettelijke normen voor kinderopvang en de eisen die het kwaliteitssysteem stelt. Daarnaast zijn de medewerker(s) ook geselecteerd op hun bereidheid en deskundigheid met betrekking tot het overbrengen van de christelijke normen en waarden en het uitdragen van een christelijke levensstijl.

Onze missie is dat alle kinderen een christelijke opvoeding krijgen en dat dit in alle aspecten van het leven terugkomt.

Daarom zijn ook kinderen van niet-christelijke ouders welkom bij de kinderopvang van CK De Herberg.

1.2 Visie

CK De Herberg vindt het in de eerste plaats belangrijk om kwalitatief goede kinderopvang te realiseren. CK De Herberg hanteert vervolgens een christelijke visie op kinderen en kinderopvang. In deze visie gaan we uit van de volgende vier basisprincipes:

**Elk kind is waardevol
Elk kind is uniek
Elk kind heeft talenten
Elk kind heeft anderen nodig om zich te ontwikkelen**

Door vanuit deze gedachten te handelen kan het welzijn van elk kind gestimuleerd worden, kan ieder kind tot zijn recht komen en zich ontwikkelen tot een zichzelf en zijn omgeving respecterend mens. Een kind ontwikkelt zich door aangeboren aanleg, maar ook door wat het in zijn/haar omgeving meemaakt. Kinderopvang vormt een deel van deze omgevingsontwikkeling. Daarom is het belangrijk dat een kind zich op de kinderopvang veilig en vertrouwd voelt.

CK De Herberg is ervan overtuigd dat de bijbel het woord van God is en dat Jezus Gods Zoon is. Wij geloven ook dat Jezus van ieder mens houdt en dus ook van ieder kind en dat dit ook aan kinderen verteld mag worden. Zo kunnen kinderen kennismaken met de liefde van God en Jezus. We zijn van mening dat een kind alleen Gods liefde kan leren kennen,

als het kind ook daadwerkelijk liefde ervaart van mensen om hem of haar heen. Daarom verwachten wij van medewerkers dat zij de christelijke identiteit ten volle kunnen onderschrijven en uitdragen.

Wij hopen dat de kinderen die op de kinderopvang worden opgevangen de liefde van God leren kennen en dat zij ook zelf vanuit die liefde willen leven. Zo wil CK De Herberg een steentje bij dragen aan de christelijke opvoeding van jonge kinderen.

1.3 Pedagogische hoofddoelstelling De Herberg

Het pedagogische doel van CK De Herberg is dat kinderen zich in een vertrouwde omgeving, op hun eigen passende manier, zo optimaal mogelijk kunnen ontplooiën tot zelfstandige en evenwichtige personen die respect hebben voor zichzelf en voor anderen.

We gaan ervan uit dat ieder kind de behoefte heeft zich te ontwikkelen, ieder op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo, afhankelijk van aanleg en temperament. Er moet een situatie gecreëerd worden waarin kinderen de ruimte krijgen zich op ieder ontwikkelingsgebied te ontplooiën. Als een kind zijn eigen mogelijkheden en grenzen wil kunnen ontdekken, dan is er een omgeving nodig waar de sfeer de kinderen veiligheid en vertrouwen geeft.

1.4 Een goed pedagogisch klimaat

Om het welzijn en de ontwikkeling van het kind te kunnen stimuleren bieden wij een goed pedagogisch klimaat, ofwel een goede leefomgeving. Dit klimaat zorgt ervoor dat kinderen zich veilig en prettig voelen en gestimuleerd worden om te spelen, te ontmoeten en zich te ontwikkelen. Voor het antwoord op de vraag waaraan een pedagogische omgeving in algemene zin moet voldoen om de ontwikkeling van een kind zo goed mogelijk te laten verlopen, vinden we aanknopingspunten bij de vier zogenoemde pedagogische basisdoelen, zoals beschreven door Riksen-Walraven (2004):

1. Bieden van fysieke en emotionele veiligheid

De opvoedomgeving biedt kinderen een veilige basis, een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Door Riksen-Walraven wordt het bieden van een gevoel van veiligheid als de meest basale pedagogische doelstelling gezien. Het bieden van veiligheid is niet alleen van belang, omdat het bijdraagt aan het welbevinden van het kind, maar ook omdat een veilig klimaat voorwaarde is voor het realiseren van de andere pedagogische doelen. De emotionele veiligheid kan in de relatie tussen kind en pedagogisch medewerker en kind en andere kinderen worden verdeeld.

1a. De relatie tussen kind en houder/ pedagogisch medewerker

De relatie tussen de pedagogisch medewerker en het kind is bepalend voor de kwaliteit van de opvang van het kind. CK De Herberg hecht daarom grote waarde aan de wijze waarop de pedagogisch medewerker communiceert met het individuele kind. Dit is de basis voor het gevoel van veiligheid voor het kind. Dit gevoel van veiligheid is de eerste voorwaarde om te kunnen spelen, ontmoeten en te ontwikkelen. Bij kleinschalige opvang is sprake van een vaste relatie tussen kinderen en de pedagogisch medewerker en een goede verhouding tussen het aantal kinderen en de pedagogisch medewerker.

1b. De relaties tussen de kinderen onderling

Voor het kind geeft de aanwezigheid van bekende kinderen een gevoel van veiligheid. Dit groepsgevoel vormt eveneens een goede basis voor het kind om te spelen, te ontmoeten en zich te ontwikkelen. Van de pedagogisch medewerker wordt verwacht dat zij dit groepsgevoel helpt ondersteunen en een positieve bijdrage levert aan de groep kinderen. Bij deze emotionele verzorging door de pedagogisch medewerker gaat het erom dat het kind de gelegenheid krijgt zich geborgen te voelen, door de persoonlijke aandacht van de pedagogisch medewerker voor zijn of haar wensen en behoeften.

CK De Herberg vindt het belangrijk dat het kind “gehoord” wordt in zijn uniekheid en met zijn eigen kwaliteiten. Wij verwachten dan ook van pedagogisch medewerkers dat zij sensitief responsief zijn. Sensitief responsief zijn betekent dat de pedagogisch medewerker op een actieve en positieve wijze met kinderen communiceert, waarbij zij luistert, zowel verbaal als non-verbaal en actief reageert op signalen, vragen en behoeften van het individuele kind.

Door deze positieve houding van de pedagogisch medewerker kan en wil het kind zich hechten aan de pedagogisch medewerker. Een pedagogisch medewerker is betrokken bij het kind en spreekt het kind aan op haar eigen niveau en gaat bijvoorbeeld door haar knieën om oogcontact te maken met het kind. De pedagogisch medewerker benoemt gevoelens die ze ziet bij het kind en laat deze er zijn. Het kind ervaart zo dat zijn of haar eigen uniekheid er mag zijn. De pedagogisch medewerker heet het kind altijd welkom en neemt de tijd om te luisteren en door te vragen naar de wensen van het kind. Bij baby's biedt een pedagogisch medewerker bijvoorbeeld de baby altijd ondersteuning onder het zitvlak van de baby. Het zitvlak is het centrum van een mens en door dit te ondersteunen weet het kind zich 'gedragen'. Op basis van deze veiligheid en vertrouwdheid durft het kind te gaan spelen, andere kinderen te ontmoeten en op ontdekking te gaan.

De fysieke (lichamelijke) veiligheid betreft de omgeving en inrichting waarin het kind verkeert. CK De Herberg voldoet aan kwaliteitseisen betreffende veiligheid, daarom is er een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid op de opvanglocatie dat voldoet aan de wettelijke eisen.

De risico's die in het veiligheidsbeleid staan, worden in overleg met de pedagogisch medewerkers en de oudercommissie bepaald. De oudercommissie heeft adviesrecht over het veiligheids- en gezondheidsbeleid. De GGD is toezichthouder van de kinderopvang en controleert het beleid.

Het gevoel van veiligheid wordt gestimuleerd door het kind niet over zijn grenzen te laten gaan, maar het kind vrijheid te geven, binnen de geboden grenzen, om te ervaren wat hij wel of niet kan.

2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun persoonlijke competenties te ontwikkelen. Het gaat om persoonlijke eigenschappen als veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, autonomie, volharding, creativiteit en cognitieve en taalvaardigheden. Hierdoor zijn kinderen in staat om allerlei problemen goed aan te pakken en zich goed aan te passen aan (veranderende) situaties. De pedagogisch medewerker benoemt bijvoorbeeld wat ze ziet gebeuren bij een kind “Ik zie dat je heel boos bent, nu Paul de rode auto heeft gepakt.” Vervolgens komt ze niet meteen met oplossingen, maar laat het kind zelf kijken naar wat voor hem het beste is. “Jij zou ook graag de rode auto willen, vind je dat een mooie kleur?” “Hoe kunnen we dit oplossen, er is maar één rode auto.” Het kind krijgt zo de mogelijkheid om zelf te ontdekken wat het beste is en het kan zijn creativiteit vergroten.

Door bijvoorbeeld diverse materialen en speelgoed te hebben, deze aan te bieden aan het kind en het kind vrij te laten om hier mee te spelen, te werken, leert het kind zelf keuzes te maken. Het stimuleert de autonomie en het maken van eigen keuzes vergroot de persoonlijke ontwikkeling.

3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale competentie te ontwikkelen. Het gaat om een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich inleven in een ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

De pedagogisch medewerker stimuleert deze beide ontwikkelingsgebieden door in de eerste plaats veiligheid aan te bieden. Kinderen ontwikkelen zich het beste in een veilige omgeving. De pedagogisch medewerker laat zien hoe je als mensen met elkaar omgaat op een nette, christelijke manier. Ze mag haar eigen gevoelens laten zien, benoemt deze dan ook. "Ik word verdrietig als deze vaas kapot gaat, ik vind het niet fijn dat je de bal er tegenaan schopt." Ze benoemt ook wat ze bij de kinderen ziet aan gevoelens en gedrag. Ze helpt zo de kinderen hun gevoelens te uiten en een plaats te geven in hun mens zijn.

Tijdens de opvang kan het kind spelenderwijs deelnemen aan dagelijkse bezigheden. Doordat de pedagogisch medewerker hier bewust mee omgaat, en aansluit bij de behoeften en het ontwikkelingsniveau van het kind, stimuleren deze bezigheden de ontwikkelingen van het kind. De pedagogisch medewerker zorgt voor een goede balans tussen dagelijkse bezigheden en spelen als het kind wordt opgevangen. Door een variatie van spelletjes aan te bieden komen deze gebieden goed tot hun recht. In hoofdstuk 3 staan praktische voorbeelden van spelen met en voor kinderen, ingedeeld in de verschillende leeftijdsfases.

4. Overdragen van waarden en normen

De opvoedomgeving draagt waarden en normen aan kinderen over, waardoor kinderen zich de cultuur eigen maken van de samenleving waarin zij opgroeien. Bij de opvang maakt het kind nader kennis met normen en waarden, die zijn gericht op veiligheid, respect voor elkaar en ontplooiingsmogelijkheden. De pedagogisch medewerker heeft hierin een voorbeeldfunctie. Kinderen leren namelijk niet alleen op basis van wat je vertelt, maar vooral door wat ze zien en horen en dus hoe ze voorgeleefd worden. De overdracht van normen en waarden vindt dan ook voornamelijk door voorleven plaats. De pedagogisch medewerker heeft bijvoorbeeld de norm dat je met twee woorden spreekt en doet dit dus zelf ook. Ze schreeuwt niet als ze iets duidelijk wil maken en als kinderen schreeuwen geeft ze aan dat dit niet de wijze is waarop een kind iets duidelijk zou moeten maken.

De christelijke normen en waarden zijn de leefregels die God in de bijbel heeft gegeven om na te leven. Jezus is het perfecte voorbeeld van hoe God wil dat wij leven. Deze norm van hoe te leven zal de pedagogisch medewerker proberen uit te dragen aan de kinderen, zodat zij deze christelijke levensstijl over kunnen nemen. Zij weet echter ook dat ze fouten maakt als mens en zal deze naar kinderen durven toegeven. Zo leren kinderen dat ze fouten mogen maken en hoe ze daarmee om mogen gaan. Vanuit een milde kijk en een vertrouwen dat je met elke misstap ook weer meer leert.

Het pedagogische klimaat bevat ook nog de volgende elementen, die hieronder nader toegelicht worden: lichamelijke verzorging, competentieontwikkeling, belonen en straffen.

Lichamelijke verzorging

De pedagogisch medewerker neemt een deel van de opvoeding en verzorging over van de ouders. Het gaat hier ook om de lichamelijke verzorging. De pedagogisch medewerker heeft de ruimte en de tijd om persoonlijk aandacht te besteden aan de verzorging van ieder kind.

De invulling van de verzorging gebeurt in samenspraak met de ouders of verzorgers en betreft:

- Eten en drinken: hoeveel, wanneer, wat niet of juist wel
- Hygiëne: handen wassen
- Ziekte en medicijnen: wat, wanneer, hoe mee daarmee om te gaan

Competentieontwikkeling

We onderscheiden naast persoonlijke en sociale competenties de volgende ontwikkelingsgebieden:

Lichamelijke ontwikkeling

Door met de kinderen buiten te lopen, of naar de speeltuin te gaan, waar geklauterd en geklommen kan worden, wordt de grove motoriek aangesproken. Door een kind materialen van verschillende grootte aan te reiken (een pen, een zachte knuffel, een puzzel met kleine stukjes, strijkkraaltjes, een heel klein balletje) zal de fijne motoriek ontwikkelen.

Mentale ontwikkeling

Door bijvoorbeeld met thema's te werken (boerderij) en daar boeken en middelen bij te gebruiken, door dan ook op pad te gaan naar de kinderboerderij zal een kind de wereld om hem heen beter leren begrijpen. Door foto's van zijn familie te hebben of met pictogrammen te werken, is er herkenning van welke mensen er om hem heen staan, of welke activiteiten in de dag terugkomen.

Taalontwikkeling

De taal wordt vooral gestimuleerd door veel te praten, door alles te (laten) benoemen en door kinderen op jonge leeftijd dagelijks voor te lezen. Samen naar de bibliotheek gaan en hier boekjes zoeken, vergroot meteen ook de leefwereld van het kind.

Creatieve ontwikkeling

Voor kleine kinderen ligt de wereld open. Zij hebben nog niet het idee dat iets niet kan of niet mooi of goed is. Kinderen hebben een frisse kijk op de wereld en verwonderen zich over dingen die voor volwassenen heel 'normaal' zijn. Kinderen denken out of the box en zitten vol creativiteit en fantasieën. Creativiteit kan zich op vele vlakken uiten. Denk aan iets creëren met de handen (knutselen, tekenen, schilderen, kleien), het bedenken van ideeën, verhaallijnen of oplossingen. Om de creatieve ontwikkeling te stimuleren is het belangrijk dat kinderen vrijgelaten worden in hun spel en wat ze willen maken. Hierbij zorgen wij voor gevarieerde spel- en knutselmateriaal die nieuwe input kunnen geven aan het creatieve denken van de kinderen. Ook bieden wij activiteiten aan die aansluiten bij de interesses en het ontwikkelingsniveau van het kind. Hierin helpen we kinderen op weg en moedigen we hen aan, maar laten we ook ruimte voor hun eigen creativiteit.

Belonen en straffen

Het kind staat centraal in de opvang. Met respect voor het kind wordt tijdens de opvang uitgegaan van geborgenheid, veiligheid en uitdaging. Om hiertussen een goed evenwicht te vinden hanteert elke pedagogisch medewerker regels. Door het kind op een positieve wijze te leren omgaan met deze regels, ervaart het kind deze regels als een natuurlijk onderdeel van de opvang. De pedagogisch medewerker gaat hierbij uit van het individu van het kind

en overlegt regelmatig met de ouders over de toepassing van regels. Twee methodes om kinderen gedrag aan of af te leren zijn belonen en straffen.

Belonen is het toekennen van waardering voor bepaald gedrag. Door bijvoorbeeld een compliment te geven, als een kind zijn best heeft gedaan. Een beloning kan ook zijn een omhelzing, een extra verhaaltje voorlezen. Het is een gevolg geven, waar het kind van geniet.

Straffen is het geven van een negatieve “input” op gedrag van een kind. Het gevolg is bijvoorbeeld het negeren van het gedrag, dus niet ingaan op of meegaan met het schreeuwen. Het kan ook de onthouding van een verhaaltje lezen zijn, of het afpakken van speelgoed waar niet op de juiste manier mee wordt omgegaan.

Een kind kan op verschillende manieren worden beloond. De opvoeder moet zich wel bewust zijn dat te veel beloning een kind sterk afhankelijk maakt. Te veel beloning ontnemt hem ook het plezier en de motivatie om zich in te spannen voor naleving van deze regels. De opvoeder beloont het goede gedrag van het kind op een positieve wijze en beperkt het middel straf als het gaat om corrigeren van gedrag en de naleving van regels. De opvoeder is zich ervan bewust dat straf een beperkt effect heeft op het gedrag van het kind. Zeker als het vaker wordt toegepast. Juist te veel straf verhindert de vorming van een eigen geweten bij een kind. Het kind blijft dan steken in een fase dat hij dingen laat om de straf te ontlopen en niet omdat het kind het zelf niet goed vindt. In samenspraak met de kinderen worden er regels opgesteld op de groep, die uitdragen hoe we met elkaar willen omgaan. De ouders worden op voorhand geïnformeerd over de werkwijze van ‘straffen en belonen’.

1.5 De pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerkers van de kinderopvang dragen er zorg voor dat de kwaliteitsaspecten en het pedagogisch gewenste klimaat tijdens de opvang worden gerealiseerd. Twee belangrijke waarden voor het veilig opgroeien van een kind zijn continuïteit en betrouwbaarheid.

Voor een kind zijn vaste gezichten en regelmaat van belang voor zijn gevoel van veiligheid. Het streven is dat er een lange continue relatie tussen kind en pedagogisch medewerker kan ontstaan. Het is belangrijk dat de veiligheid en hygiëne en de pedagogische kwaliteiten van de pedagogisch medewerker en de opvanglocatie voldoen aan de wettelijke eisen.

De pedagogisch medewerker speelt een centrale rol tijdens de opvang van het kind. Zij is verantwoordelijk voor een zinvolle invulling van de dag. Zij zorgt voor het kind, geeft het vertrouwen en stimuleert het kind om te gaan spelen. Door goed te overleggen met de ouders vindt er een optimale afstemming plaats tussen thuis en de kinderopvang.

2. Praktische invulling van missie, visie en doelstellingen

2.1 Contactmomenten

Voor goede, kwalitatieve, kinderopvang is het noodzaak dat ouders of verzorgers en de kinderopvangorganisatie goed contact met elkaar hebben. Er worden op basis van respect, vertrouwen en eerlijkheid afspraken gemaakt over de opvang. Een goed contact tussen ouders en de pedagogisch medewerker is de basis voor het welzijn van het kind. De Herberg locatie Madridstraat hecht daarom veel waarde aan goede overlegvormen tussen ouders en de pedagogisch medewerker. Vanuit CK De Herberg is er in principe één contactpersoon voor de BSO.

Ouders moeten de gelegenheid krijgen om de pedagogisch medewerker goed te informeren over de verzorging en opvoeding van hun kind. De pedagogisch medewerker moet ook in de gelegenheid worden gesteld de ouders en het kind te leren kennen. De pedagogisch medewerker staat open voor hun opvattingen en past deze toe, voor zover dit mogelijk is. Om de communicatie tussen ouders en de kinderopvang optimaal te laten verlopen zijn er verschillende vastgestelde momenten van overleg. Deze vormen worden hier kort toegelicht.

Intakegesprek ouders

De houder van de kinderdagopvang houdt een intakegesprek met de ouders. Tijdens dit gesprek krijgen ouders een digitaal informatieboekje, waarin de werkwijze van de kinderopvang verder wordt uitgelegd aan de hand van bijv. een samenvatting van het pedagogisch beleidsplan. Tijdens het intakegesprek wordt ook verteld wie de mentor is van het kind.

Bij de intake wordt gebruikgemaakt van een intakeformulier, waarop de wensen en behoeften van het kind worden geregistreerd. In dit gesprek maken de ouders ook duidelijk welke opvoedingsregels en normen en waarden zij belangrijk vinden, om zo te zien of deze kinderopvang de juiste plek is voor dit kind en deze ouders.

In dit gesprek is het van belang dat de ouders en het kind de sfeer bij de kinderopvang kunnen proeven. De houder krijgt een indruk van de ouders en het kind. De houder kan de ouders ook informeren over de leef- en opvoedingsstijl van deze kinderopvang. In dit gesprek kunnen ouders en de houder met elkaar spreken over normen, waarden en opvoedingsregels.

Het is van belang dat deze normen en waarden van ouders en kinderopvang op elkaar aansluiten en dat er afspraken kunnen worden gemaakt. Concrete voorbeelden over opvoeding, bijvoorbeeld: 'Hoe ga je om met straffen en belonen?', maken voor ouder en houder duidelijk op welke wijze er met het kind wordt omgegaan.

Soms is het wenselijk een tweede kennismakingsgesprek te houden, omdat de ouders nog geen definitieve keuze hebben kunnen maken.

Wenmoment

Voor de kinderen en de pedagogisch medewerker is het goed als zij tijd met elkaar doorbrengen om aan elkaar te wennen. Een wenmiddag of ochtend, waarbij één van de ouders niet aan het werk is, niet aanwezig maar wel beschikbaar, is daar een geschikte methode voor.

Evaluaties

Met regelmaat hebben wij contact met de ouders voor evaluatiemomenten met de ‘eerst verantwoordelijke’ op de groep. Dit kan zowel telefonisch als ook tijdens een fysieke afspraak zijn.

Breng- en haal gesprekken

Tijdens het brengen van het kind is er even de gelegenheid om informatie uit te wisselen over het kind. Het is belangrijk dat het kind weet dat de ouder weggaat. Het is ook belangrijk om het afscheid niet lang te laten duren.

Als de ouder het kind ophaalt is er opnieuw tijd om informatie uit te wisselen. De pedagogisch medewerker geeft in het kort een verslag van de dag en meldt bijzonderheden. Via ons software systeem worden ook belangrijke en leuke gebeurtenissen en informatie en/of foto's met de ouders uitgewisseld.

Klachten

CK De Herberg hecht er grote waarde aan dat ouders vragen en opmerkingen kwijt kunnen aan de direct betrokkenen van de opvang van hun kind. Het kan echter gebeuren dat de ouder zich niet direct wil wenden tot de pedagogisch medewerker. De ouder kan zich in dat geval wenden tot de houder. Leidt deze stap niet tot een bevredigend antwoord, dan kan de ouder een klacht indienen. Hiervoor is een klachtenprocedure ontwikkeld die via het ouderportaal inzichtelijk is. Deze klachtenprocedure is ook onderdeel van het intakegesprek. In het informatieboekje dat de vraagouder krijgt staat hier ook uitleg over, en wordt er voor het volledige klachtenbeleid verwezen naar het ouderportaal.

Ouderinspraak

Voor een kinderopvang met meer dan 50 kinderen is het wettelijk verplicht een oudercommissie te hebben. Ook voor kleinere organisaties is de betrokkenheid van ouders belangrijk. Ouders kunnen advies geven over verschillende onderwerpen.

Bij kleinschalige kinderopvangorganisaties (tot maximaal 50 kinderen) mag er ook alternatieve ouderraadpleging plaatsvinden i.p.v. te werken met een oudercommissie. Bij ouderraadpleging stel je ouders, bij belangrijke wijzigingen of ontwikkelingen, de gelegenheid vragen te stellen en/of mee te denken.

Voor onze kinderopvangorganisatie geldt dat wij werken met alternatieve ouderraadpleging. Maar we gaan ons wel vanaf het begin inzetten om een ouderraad op te zetten.

Beleid ten aanzien van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling

CK De Herberg heeft een handleiding met betrekking tot de meldcode voor vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld. In deze handleiding staat stapsgewijs uitgelegd wat er van wie verwacht wordt bij een vermoeden van kindermishandeling. Het is belangrijk om dit onderwerp regelmatig onder de aandacht te brengen bij zowel de ouders als pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerkers krijgen uitgelegd welke stappen zij moeten nemen bij het vermoeden van mishandeling van een kind. De pedagogisch medewerker is wettelijk verplicht deze kennis te beheersen.

2.2 Dagelijkse praktijk

Dagindeling

De pedagogisch medewerkers die op de groep staan geven invulling aan de dagbesteding met het kind en de activiteiten die daaruit voortvloeien. Ook wordt er structuur aan de indeling van de dag gegeven. De pedagogisch medewerker is in staat dit op een goede evenwichtige manier te realiseren. Zij hanteert regels waarin het kind centraal staat. Het doel van de regels is de dagelijkse gang van zaken in goede banen te leiden. De pedagogisch medewerker is echter wel zo flexibel dat zij deze regels kan aanpassen, afhankelijk van de situatie waarin het kind zich bevindt.

Het kind van 4 jaar en ouder ervaart zijn verblijf bij de pedagogisch medewerker als vrije tijd. Onder vrije tijdsbesteding wordt verstaan:

Het kind kan spelen of met iets bezig zijn en daaraan plezier beleven, zonder dat dit functioneel of leerzaam moet zijn; het kind bepaalt zelf wat hij doet, binnen de regels van de kinderopvang. Tenzij er een speciaal programma is gepland met bijvoorbeeld activiteiten buiten de school. De pedagogisch medewerker stimuleert het kind zelfstandig te spelen en initiatieven te nemen. Naarmate het kind ouder wordt, laat de pedagogisch medewerker het kind steeds meer los. Bij de pedagogisch medewerker kunnen oudere kinderen zelf afspraken maken buiten de opvang van de pedagogisch medewerker. Dit is mogelijk als er goede afspraken zijn gemaakt tussen de pedagogisch medewerker, het kind en de ouders. Meer vrijheid voor het kind betekent ook meer verantwoordelijkheid voor het kind.

Eten en drinken

Snacks of tussendoortjes en drinken wordt verzorgd door de kinderopvang. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat het eten en drinken in een gezellige en ontspannen sfeer plaatsvindt. En dat deze snacks en drinken qua diversiteit worden afgestemd op het seizoen.

Voor het eten wordt er met de kinderen gebeden om zo God te vragen om een zegen over het eten en na de maaltijd wordt God gedankt. Indien een kind niet wil eten, wordt dit hem niet opgedrongen. De pedagogisch medewerker neemt hierover dan contact op met de ouders. De pedagogisch medewerker heeft bij het eten een voorbeeldfunctie. Naarmate het kind ouder wordt, stimuleert de pedagogisch medewerker dat het kind zelf zijn boterhammen smeert en belegt. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat een kind met dieetvoeding zo veel mogelijk mee kan doen met de gezamenlijke eetmomenten.

Hygiëne en zindelijk worden

We gaan ervan uit dat kinderen vanaf vier jaar zindelijk zijn. Mocht dit niet (volledig) het geval zijn, is een pedagogisch medewerker hier alert op en biedt zo nodig wat (mondellinge) begeleiding. Afhankelijk van het kind en in overleg met de ouders kan er advies worden gegeven om contact op te nemen met een professional om de zindelijkheid of terugval hiervan bespreekbaar te maken.

Zieke kinderen en medicijnen

Een kind dat ziek is, vraagt om extra aandacht. Een ziek kind heeft meer verzorging nodig. Het kind vraagt ook om meer rust en de opvoeder moet extra alert zijn op signalen van het zieke kind, bijvoorbeeld bij koorts. Als een kind ziek is, is het (soms) beter om thuis te blijven. Voor zijn eigen rust en voor de andere kinderen in de opvang.

Als een kind een besmettelijke ziekte heeft, is er overleg over de opvang. Voor besmettelijke ziekten worden de richtlijnen van de GGD gevolgd.

Zodra een kind ziek wordt, neemt de pedagogisch medewerker contact op met de ouder. Zij spreekt met de ouder af door wie en wanneer het zieke kind wordt opgehaald. Indien de ouders dit niet zelf kunnen doen, nemen de ouders zelf contact op met de noodpersoon. Op deze wijze weet de pedagogisch medewerker ook wie het kind komt ophalen.

CK De Herberg is alert op besmettelijke infectieziekten en de verspreiding daarvan. Ouders hebben de vrije keuze om hun kind wel of niet te laten inenten. Voor de veiligheid van alle kinderen die door onze pedagogisch medewerkers worden opgevangen, is het van belang dat de kinderopvang op de hoogte is of kinderen wel of niet ingeënt zijn, hiervan houdt de houder een overzicht bij. Ouders moeten de houder echter wel toestemming geven om deze informatie te mogen opslaan.

Opvallend gedrag

Elk kind is anders en vertoont daardoor ander gedrag. De pedagogisch medewerker is deskundig om hier goed mee om te gaan. Soms vertoont een kind gedrag dat duidelijk anders is dan wat op basis van ontwikkelingsniveau en in vergelijking tot andere kinderen mag worden verwacht.

De pedagogisch medewerker is bijvoorbeeld bij kinderen vanaf 4 jaar extra alert op pesten, zowel binnen als buiten de school. Als opvallend gedrag aan de orde is, overlegt de pedagogisch medewerker met de ouders. Opvallend gedrag wordt door de PM-er of mentor gerapporteerd in het systeem en indien nodig besproken met de ouders en de leerkrachten (Toestemming voor het delen van ontwikkelingsgegevens met derden daar wordt ook voor getekend door de ouders)

De houder en pedagogisch medewerker wordt door De Herberg in de gelegenheid gesteld bijscholing te volgen op het gebied van ontwikkeling en opvoeding van kinderen in de vorm van thema-avonden. Ouders worden ook doorverwezen naar passende instanties voor verdere ondersteuning indien dit nodig lijkt te zijn.

Spelen bij de BSO

Bij de kinderopvang neemt spelen een zeer belangrijke plaats in. In het spel krijgt het kind de kans te experimenteren, te ontdekken en te ontmoeten. De pedagogisch medewerker stimuleert het kind daarom zo veel mogelijk zelf te spelen, alleen of met andere kinderen. Het kind vanaf 4 jaar en ouder heeft behoefte om ook eens afgezonderd te spelen. De pedagogisch medewerker creëert hiervoor gelegenheid, voor zover dit mogelijk is in de situatie van de kinderopvang. De pedagogisch medewerker gaat in op de behoeften van het kind en biedt spelletjes aan en verschillend speelgoed.

CK De Herberg heeft altijd voldoende speelgoed dat past bij de leeftijd van het kind. In overleg kan een kind eventueel ook eigen speelgoed meenemen (dit is altijd op eigen risico).

CK De Herberg vindt het belangrijk om verschillende vormen van spelen aan te bieden aan het kind. Juist om de ontwikkeling van het kind te stimuleren. Deze spelen passen bij de leeftijd, de ontwikkeling en de interesses van het kind. De pedagogisch medewerker stimuleert het kind door zelf ook mee te spelen. Bij het spelen gaat het niet zozeer om het resultaat, maar om het plezier dat het kind beleeft.

Inspraak van oudere kinderen

CK De Herberg hecht veel waarde aan inspraak van het oudere kind op de kinderopvang.

Inspraak van het kind leidt tot:

- Een grotere betrokkenheid van het kind;
- Actieve deelname aan activiteiten omdat de activiteiten voldoen aan de wensen en behoeften van het kind;
- Het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel van het kind
- Het vergroten van het sociale gevoel van het kind omdat het zich leert in te leven en compromissen te sluiten;
- Inzicht van de pedagogisch medewerker in de belevingswereld van het kind.

De pedagogisch medewerker staat open voor inspraak en overlegt regelmatig met het kind over afspraken en activiteiten. De houder of pedagogisch medewerker geeft de resultaten van deze overleggen door aan de ouders.

3. Stimuleren van de ontwikkeling van kinderen

In dit hoofdstuk bespreken we de verschillende leeftijdsfases van kinderen vanaf vier jaar en noemen daarbij hoe we de ontwikkeling van het kind in die leeftijd stimuleren.

Kleuter: 4-5 jaar

Kenmerkend voor de kleuter is een eigenzinnige houding, hij weet wat hij wil en bepaalt graag zelf wat hij doet, wat hij aantrekt en eet. Zijn wereld wordt groter doordat hij naar school gaat en veel onbekenden ontmoet. Zijn geweten vormt een rem op zijn gedrag. Het waarom is hem nog niet duidelijk, maar hij beseft wat goed is en niet goed. Het samenspelen en werken is voor de meeste kleuters nog erg moeilijk. Het “samen” spelen betekent voornamelijk “naast elkaar” spelen en het doen van ieders eigen activiteit. Samen spel en samenwerken is enkel mogelijk, wanneer de activiteit duidelijk en begrepen is en werkt voornamelijk positief als we het spel begeleiden. Er is nog geen sprake van samenspraak bij kleuters. Het praten is het vertellen van zijn eigen verhaal.

Fantasiespelen zijn voor deze leeftijd van groot belang. Via fantasiespel laat de kleuter zien hoe hij de wereld om zich heen ziet en ervaart. Hij verwerkt zo ook emoties en situaties. Speelgoed wat hierbij aansluit is een poppenhuis met poppen, garage met auto's, boerderij met beesten, serviesgoed, winkeltje etc. Ook verkleedkleden zijn bij kleuters erg geliefd. Voor kinderen vanaf 4 jaar is het belangrijk dat zij de gelegenheid krijgen verschillende spelen te doen. Deze spelen dragen bij aan de ontwikkeling van verschillende vaardigheden van het kind vanaf 4 jaar. We overleggen met het kind wat het wil gaan doen, maar het is voor hen belangrijk dat het geen verplichtend karakter heeft en dat zij zelf uiteindelijk mogen beslissen voor welke activiteit zij kiezen.

De kleuter ziet het verband tussen het gesproken woord en wat er bij het plaatje in een prentenboek staat. Kijkboeken met woorden en prentenboeken zijn daarom erg geschikt voor deze leeftijd

Het kind vanaf 4 jaar houdt ervan om te experimenteren met vormen, kleuren en materialen. Bij de opvang bieden we daarom creatieve materialen aan. We stimuleren de fantasie van het kind door geen vastomlijnde opdrachten te geven. Het kind krijgt daarom de kans te werken met tekenmateriaal, verf, klei en kosteloos materiaal zoals wc-rollen, kranten en restjes wol.

Voor kleuters is toneelspel belangrijk voor de lichamelijke ontwikkeling, de sociale ontwikkeling, de taalontwikkeling en de fantasie ontwikkeling. Samen verkleeden, een toneelstukje spelen of achter de bank poppenkast spelen zijn o.a. manieren om dit tot uiting te brengen. Ze krijgen zo de kans zich in een ander te verplaatsen en volop te fantaseren.

Het gesproken woord is een van de manieren voor mensen om zich te uiten en duidelijk te maken wat ze willen. Een kleuter heeft een grote woordenschat, maar als hij een woord niet goed kent zal hij zelf een woord verzinnen, dat erop lijkt om zich te uiten. Op het gebied van taalspelletjes zijn er diverse spelletjes, woord- en letterspelletjes, 4-op-een-rij, pim-pam-pet, zingen van het alfabet etc.

Muziek speelt een grote rol in het leven van de kleuter. Het is leuk om met deze kinderen te zingen over bijvoorbeeld dieren, beroepen, seizoenen en lichaamsdelen. Het kind vanaf 4 jaar kent al veel gebaren bij de liedjes en houdt ervan om herhaaldelijk te blijven

zingen. Bij de opvang kan het kind ook naar zelf meegebrachte muziek luisteren en daarop samen dansen.

Schoolgaand kind: 6-12 jaar

Dit is de periode waarin kinderen de wereld van fantasie en de werkelijkheid uit elkaar zullen houden. In hun spel zal alles nu moeten beantwoorden aan de werkelijkheid zoals die is. Een wc-rol als telefoon voldoet dus niet meer. Een spel kan meerdere dagen duren, denk aan indianenkamp, wereldreiziger en het naspelen van populaire tv-figuren. Kinderen onthouden de rol die ze hebben en stappen daar dan in, met een eventuele onderbreking. Het resultaat speelt steeds een belangrijker rol in het spel, kinderen willen bijvoorbeeld winnen bij een spelletje. Samen spelen wordt eenvoudiger, kinderen kennen en herkennen de spelregels. Je kunt denken aan behendigheids spelen, geheugenspelletjes en kennis spelen (memorie; wie is het?; pim-pam-pet; mens erger je niet; stratego; scrabble; rummikub; party en co).

Allerlei bewegingsspelelen zijn ook erg populair zoals hardlopen, schaatsen, skeeleren, touwtje springen. We dagen het kind uit om nieuwe lichamelijke vaardigheden aan te leren door zelf mee te doen, leeftijdsgenoten vragen mee te spelen of door materialen aan te bieden.

Kinderen tussen de 8 en 12 jaar vinden de technische kant van knutselactiviteiten steeds interessanter. Het gaat niet alleen maar om het maken van een poppetje van klei, maar over: "hoe maak je de neus?". Ze gaan diverse materialen gebruiken voor het boetseren. We stimuleren de kinderen om creatief bezig te zijn.

Het kind is in deze leeftijdsfase een echte verzamelaar van bijvoorbeeld materiaal uit de natuur. De kinderen kunnen voorwerpen maken, met bijvoorbeeld kastanjes en eikels.

Kinderen vanaf 8 jaar ontwikkelen een eigen muzieksmaak en zingen graag mee met (pop)muziek. We laten ruimte voor het luisteren naar eigen muziek en bieden ook zelf (christelijke) muziek en liedjes aan.

Bij de opvang zijn televisie, video, audioapparatuur en een computer aanwezig. Deze audiovisuele middelen bieden het kind na school of tijdens de vakantie ontspanning. We bieden deze vorm beperkt en gericht aan en maken met de ouder van het kind en de kinderen zelf afspraken over de duur en het type spel of programma. Hier horen vanzelfsprekend geen gewelddadige, discriminerende en seksistische programma's bij.

Bijzondere activiteiten

Als opvang besteden we aandacht aan bijzondere activiteiten zoals verjaardagen, christelijke feestdagen en Sinterklaas. Deze activiteiten versterken de band tussen kind en pedagogisch medewerker en de kinderen onderling. Rondom de christelijke feestdagen geven we aandacht aan het feest dat gevierd gaat worden. Dit gebeurt vooral door uit de bijbel te lezen en in de gesprekken met het kind uitleg te geven en kennis over te brengen. Ook worden er werkjes gemaakt die passen bij de betekenis van het te vieren feest.

Buiten spelen

Buiten spelen is belangrijk voor kinderen. Het oudere kind is vaak een groot deel van de dag op school en door buiten te spelen kan het een frisse neus halen. Bovendien biedt het een leuke variatie aan de dagindeling. Buitenspelen is ook goed, omdat het kind daardoor zijn energie kwijt kan en zijn lichamelijke ontwikkeling wordt gestimuleerd. Het is van belang dat we toezicht houden op het kind als het buiten speelt. Kinderen gaan namelijk

graag op onderzoek uit. Er is voldoende buitenspeelgoed en materiaal om mee te spelen.

4. Praktische zaken

Groepsgrootte en BKR

Om kwalitatieve opvang te kunnen waarborgen is het van belang dat de pedagogisch medewerker genoeg tijd en aandacht kan geven aan het individuele kind. Daarom heeft de overheid landelijke eisen gesteld aan het maximaal op te vangen kinderen per pedagogisch medewerker, de beroepskracht-kindratio (BKR). De Herberg locatie Madridstraat hanteert deze kwaliteitseisen.

CK De Herberg is een kleinschalige kinderopvangorganisatie en heeft één stamgroep. Deze groep is een gemengde leeftijdsgroep met kinderen van 4 tot 13 jaar. Bij de aanwezigheid van één pedagogisch medewerker zijn er in ieder geval niet meer dan 11 kinderen in deze leeftijd aanwezig, mits de ruimte groot genoeg is. Bij de aanwezigheid van meer jonge kinderen, kunnen deze getallen lager uitvallen. We maken gebruik van de [rekentool beroepskracht-kindratio](#) om te berekenen hoeveel kinderen van welke leeftijd er maximaal opgevangen mogen worden op onze BSO.

We houden ons hierbij aan de regels van het Besluit kwaliteit kinderopvang zoals te vinden in Bijlage 1 onder b. buitenschoolse opvang¹.

Wennen

Voordat een kind start op onze kinderopvang, is het belangrijk dat het kind al de mogelijkheid heeft gehad om te wennen. Door het kind eerst voor korte duur naar de opvang te laten gaan, kan het kind geleidelijk aan gewend raken aan de nieuwe omgeving, mensen, geluiden, geuren, etc. en zal het minder stress ervaren. Ook kunnen we de ouders vast wat informatie geven, kunnen we elkaar beter leren kennen en kunnen ook de ouders eraan wennen dat het kind op de opvang is. Het wennen is de start van een vertrouwensrelatie tussen ons als kinderopvangorganisatie, het kind en de ouders.

Wanneer een kind komt wennen in de groep, telt het al mee voor de BKR. We zorgen ervoor altijd binnen het maximaal toegestane aantal kinderen te blijven.

3-uursregeling

Volgens de 3-uursregeling mag er drie uur per dag afgeweken worden van de BKR wanneer een kinderopvang 10 uur aaneengesloten opvang biedt.

Op onze groep hebben we één pedagogisch medewerker staan. Er is daarom geen sprake van afwijken van de BKR.

CK De Herberg houdt, middels een digitale groepsapp, een presentielijst bij van de kinderen (inclusief vermelding van hun aankomst- en vertrektijden), zodat de toezichthouder kan toetsen of aan de BKR wordt voldaan.

Vierogenprincipe

Op onze kinderopvangorganisatie is het vierogenprincipe van toepassing. Dit betekent dat er altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een pedagogisch

¹ <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0039936&bijlage=1&z=2018-09-08&g=2018-09-08>

medewerker. Deze volwassene kan een andere beroepskracht zijn, maar bijvoorbeeld ook een ouder of een stagiair. We bespreken met de oudercommissie wat zij hierin prettig vinden voor onze organisatie en we informeren ouders over hoe we het vierogenprincipe invullen.

Het vierogenprincipe geldt niet voor de buitenschoolse opvang (bso), maar we houden er wel rekening mee door te vragen of de medewerkers van de school, indien ze er zijn, af en toe willen kijken hoe het gaat. De BSO bevindt zich midden in de school in de aula en is om die reden makkelijk te observeren.

Openingstijden

De BSO is open op maandag, dinsdag, donderdag van 15.15 tot 18.30. In schoolvakanties en bij animo op studiedagen is de BSO open van 08.30 - 18.30

Gebruik maken van extra opvang of dagen ruilen

Via ons ouderportaal is het mogelijk om een extra opvangdag aan te vragen. Afhankelijk van de beroepskracht-kindratio op het gewenste moment is dit wel of niet mogelijk. We doen ons best om dit zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen 2 weken te laten weten. De kosten voor een extra opvangdag worden op de factuur gezet.

Het is mogelijk om een dag te ruilen, mits:

- dit digitaal middels de ouderapp is aangevraagd
- er plek is op de groep op de gewenste dag
- het aantal uren gelijk is aan de reguliere opvangdag of minder
- het kind alleen de eigen opvangdagen ruilt, het is niet mogelijk om een dag van een broertje of zusje over te nemen

Wanneer een officiële feestdag valt op een opvangdag en de kinderopvang dicht is, mag deze opvangdag op een eerder of later moment in hetzelfde kalenderjaar worden opgenomen. Hiervoor gelden ook bovenstaande regels.

Stagiair(e)s en vrijwilligers

Beroepskrachten in opleiding / Stagiairs

CK De Herberg is een erkend leerbedrijf, indien de gelegenheid zich voordoet. Dit betekent dat wij dan aan de voorwaarden van de SBB voldoen om een goede en veilige werkplek te bieden aan een student. De student kan bij ons ervaring opdoen met werkzaamheden en de werkprocessen die horen bij het werk van een pedagogisch medewerker. Daarbij zijn stagiairs ook voor ons van meerwaarde, doordat zij de nieuwste inzichten en ontwikkelingen die ze leren op school meenemen naar onze kinderopvang.

Stagiairs staan nooit alleen op de groep en zijn altijd boventallig. De werkzaamheden die stagiairs mogen doen, zijn afhankelijk van het opleidingsniveau en leerjaar waarin zij op dat moment zitten, evenals hun ontwikkeling en ervaring. Samen met de begeleider wordt bepaald welke handelingen stagiairs alleen mogen doen en welke zij onder begeleiding doen. Dit gaat om handelingen als zelfstandig buitenspelen met de kinderen, overdrachten met ouders, etc.

Stagiairs hebben een VOG en zijn ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang (met uitzondering van een korte snuffelstage, waarbij het geen verplichting is om ingeschreven te zijn in het PRK).

Vrijwilligers

CK De Herberg heeft plek voor vrijwilligers. Vrijwilligers zijn een waardevolle toevoeging aan onze kinderopvang, omdat zij extra aandacht aan de kinderen kunnen geven. De voornaamste bezigheden van vrijwilligers zijn: spelen met de kinderen, voorlezen en het begeleiden van knutselen. Ook kunnen vrijwilligers ondersteunen bij het klaarmaken van eten en drinken, huishoudelijke taken en het verschonen of de toiletgang van de kinderen.

Stagiair(e)s staan nooit alleen op de groep en zijn altijd boventallig. Vrijwilligers werken altijd onder begeleiding en onder de verantwoordelijkheid van (één van) de pedagogisch medewerker(s). Vrijwilligers hebben een VOG en zijn ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang.